

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת שלי טל מירון

פ/25/3938

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – הכרה בפגיעה מינית בעבודה כתאונת עבודה), התשפ"ד–2023

1. הוספת סעיף 84ב. בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995¹ (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 84א יבוא:

"פגיעה מינית 84ב. פגיעה מינית בעובד שאירעה תוך כדי עבודתו ועקב עבודתו אצל מעסיקו או מטעמו, ובעובד עצמאי – תוך כדי עיסוקו במשלח ידו ועקב עיסוקו במשלח ידו – רואים אותה כפגיעה בעבודה."

2. תיקון סעיף 296. בסעיף 296(ב)(1) לחוק העיקרי, אחרי "לפני החודש שבו הוגשה התביעה כאמור" יבוא "ולגבי גמלה בעילה לפי סעיף 84ב – 36 חודשים".

דברי הסבר

מוצע לקבוע כי פגיעה מינית בעבודה שארעה תוך כדי העבודה ועקב העבודה, תיחשב לפגיעה בעבודה לעניין פרק ה' לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995 (להלן – חוק הביטוח הלאומי). מטרת הצעת החוק היא להגן על זכויות וערכים שונים ובהם: כבוד האדם, פרטיות, חירות, שוויון בין המינים וקידום זכויות העובדים בישראל. ערכים אלה ישמשו את בית המשפט בבואו לפרש את הוראות החוק המוצעות. פגיעה מינית בעובד פוגעת בכבודו העצמי והחברתי של הנפגע, וההתעלמות של הפוגע מרצונו החופשי של הנפגע, שוללת את זכותו הבלעדית של הנפגע על גופו ומיניותו. פגיעה שכזו משפילה ומבזה את הנפגע וחותרת תחת האוטונומיה של הפרט. מטרת התיקון היא להגן על העובד ולאפשר לו ביטחון סוציאלי, במקרה בו נגרם לו נזק והוא אינו מסוגל לשוב לאורח חיים תקין בשל הפגיעה.

בנוסף, עד היום נקט המוסד לביטוח לאומי במדיניות לפיה דמי פגיעה לרוב משולמים בגין פגיעות פיסיות שהתרחשו במקום העבודה. עם זאת, הוכרו לא פעם סוגים מסוימים של תאונות עבודה שאינן נופלות בגדר פגיעה פיסית ישירה. כך למשל, ד"ר ישראל גלעד ועמירם סבר הציעו במאמרם "אוטם שריר הלב כתאונת עבודה" (ישראל גלעד ועמירם סבר "אוטם שריר הלב כתאונת עבודה" הפרקליט מ(ב) 241

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

(התשנ"ב)) שאוטם שריר הלב ייחשב כתאונת עבודה על-אף שמדובר בהליך פיסי מורכב שלוקח שנים להתהוותו. המוסד לביטוח לאומי כבר הכיר בתביעתה של עובדת, אשר נאנסה על ידי מעבידה, ואף שולמה לה קצבת נכות. עם זאת, למוסד לביטוח לאומי אין מדיניות סדורה בנושא או הנחיות פנימיות שהציבור יכול לעיין בהן ושניתן להפעיל עליהן ביקורת מינהלית. לפיכך, מוצע לקבוע הוראה מפורשת בחוק הביטוח הלאומי בעניין זה לפיה פגיעה מינית שנעשתה במסגרת יחסי העבודה – תוך כדי עבודה ועקב העבודה – יראו אותה כפגיעה בעבודה.

בנוסף מוצע להאריך את תקופת ההתיישנות לעניין פגיעה מינית בלבד ל-36 חודשים. מטרת הארכת תקופת ההתיישנות מ-12 חודשים ל-36 חודשים, היא לאפשר לנפגע פרק זמן ארוך יותר, בשל המודעות לקושי בהתמודדות הנפשית בהגשת תביעות בפגיעות מסוג זה. בנוסף, ייתכן והנזק הנפשי שנגרם לנפגע יצטבר ועילת התביעה תתגבש מספר שנים לאחר האירוע.

לגבי עובד עצמאי מוצע לקבוע כי יראו כפגיעה מינית בעבודה פגיעה שארעה תוך כדי עיסוקו במשלח ידו ועקב עיסוקו במשלח ידו, קרי גם אם הפוגע הוא לקוח, ספק וכדומה. חזקת הסיבתיות לא תחול גם כשמדובר בתאונה שאירעה לעובד עצמאי. לפיכך, עובד עצמאי יצטרך להוכיח שהנזק נגרם לו תוך כדי העבודה ועקב העבודה.

הצעת החוק נוסחה בסיוע הקליניקה לקידום זכויות נשים, המכללה למנהל ובסיוע האגף לקידום מעמד האישה בויצו.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חברת הכנסת תמר זנדברג (פ/1922/23), על ידי חברת הכנסת מיכל שיר סגמן (פ/502/23), על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת תמר זנדברג (פ/129/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת שרון ניר וקבוצת חברי הכנסת (פ/682/25) ועל ידי חברת הכנסת עאידה תומא סלימאן (פ/1119/25). הצעת החוק זהה לפ/129/24 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
א' בחשוון התשפ"ד (16.10.2023)